

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Jana Čížka, soudkyně Mgr. Ing. Lenky Bursíkové a soudce JUDr. Bc. Kryštofa Horna ve věci

žalobkyně:

Havetrans s.r.o., IČO: 26503042
sídlem Železniční 281, Třebestovice

zastoupena advokátem Mgr. Václavem Voříškem
sídlem Pod kaštany 245/10, Praha 6

proti

žalovanému:

Krajský úřad Středočeského kraje
sídlem Zborovská 81/11, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 11. 2021, č. j. 104635/2020/KUSK,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 11. 2021, č. j. 104635/2020/KUSK, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 11 228 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce Mgr. Václava Voříška, advokáta.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah žaloby

1. Soud se v této věci zabýval zákonností pokuty uložené za přestupek provozovatele vozidla spočívající v překročení největší povolené hmotnosti vozidla a rozložení hmotnosti na nápravu.
2. Městský úřad Kolín rozhodnutím ze dne 19. 7. 2021, č. j. MUKOLIN/OD 67198/21-spr, uznal žalobkyni vinnou ze spáchání přestupku podle § 42b odst. 1 písm. u) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění zákona č. 609/2020 Sb. (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), kterého se dopustila tím, že jako provozovatelka vozidla dne 22. 4. 2021 v 15:45 hod. na pozemní komunikaci p. č. XA a XB v k. ú. Kolín-Sendražice, ulice Ovčárecká, ve směru jízdy na obec Ovčáry, provozovala motorové vozidlo tovární značky DAF s přípojným vozidlem tovární značky PANAV, u nichž bylo vysokorychlostním vážením zjištěno nedodržení hodnot stanovených v § 5 odst. 1 písm. b) a § 5 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 209/2018 Sb., o hmotnostech, rozměrech a spojitelnosti vozidel, ve znění účinném do 31. 12. 2022 (dále jen „vyhláška č. 209/2018 Sb.“), a to:
 - překročení nejvyšší povolené hmotnosti změřené nápravy č. 2 (největší povolená hmotnost 11 500 kg, naměřená hmotnost před odečtením toleranční srážky 18 332 kg, po odečtení toleranční srážky 16 306 kg, hmotnost překročena o 4 806 kg),
 - překročení největší povolené hmotnosti motorového vozidla (největší povolená hmotnost 18 000 kg, naměřená hmotnost před odečtením toleranční srážky 22 575 kg, po odečtení toleranční srážky 20 091 kg, hmotnost překročena o 2 091 kg). Za tento přestupek městský úřad žalobkyni uložil pokutu ve výši 54 000 Kč a dále povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.
3. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl odvolání žalobkyně a rozhodnutí městského úřadu potvrdil.
4. Žalobkyně brojí proti napadenému rozhodnutí žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
5. Namítá, že výrok o trestu je nezákonný. Zákon nedává správnímu orgánu možnost správního uvážení, ale zavazuje jej určitým způsobem k výpočtu pokuty. Žalobkyně byla trestána za přestupek podle § 42b odst. 1 písm. u) zákona o pozemních komunikacích, hmotnost byla překročena o pět tun (v případě většího z překročení), podle § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích by pokuta měla činit 45 000 Kč (5 x 9 000 Kč). V případě, že je spácháno více přestupků, zákon stanoví, že se uloží pevně vypočítaná sankce podle nejvyššího překročení hmotnosti. Vylučuje tedy obecné pravidlo, podle kterého může být spáchání jiného přestupku přitěžující okolností. Je tomu tak patrně proto, že zákonodárce usoudil, že se jednání spočívající v překročení hmotnosti vzájemně konzumují.
6. Skutečnost, že se žalobkyně dopustila pouze překročení největší povolené hmotnosti vozidla, vyplývá z § 5 vyhlášky č. 209/2018 Sb., podle kterého se největší povolená hmotnost vozidla dělí na hmotnosti na nápravu, na skupinu náprav, jízdních souprav a vozidel. Tedy i překročení největší povolené hmotnosti na nápravu pojmově spadá pod „hmotnost vozidla“. Byla tedy naplněna hypotéza § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích a městský úřad byl povinen sankci stanovit podle věty první tohoto ustanovení.

7. I kdyby se žalobkyně mýlila, sankce byla přesto uložena nezákonně. Městský úřad k tíži žalobkyně přičetl, že v důsledku přetížení je vozidlo hůře ovladatelné, neboť se chová „výrazně jinak“ a zhoršují se jeho vlastnosti, přetížení má vliv na „reakční dobu řidiče“ a na brzdnou dráhu. Navíc přetížením dochází k soustavné a rozsáhlé devastaci pozemních komunikací. Žádná z těchto okolností nemůže být podle žalobkyně hodnocena jako přítěžující okolnost. Horší ovladatelnost se mívá s objektem přestupku, kterým není bezpečnost provozu na pozemních komunikacích, ale jejich ochrana. Z hlediska odpovědnosti provozovatele vozidla je nadto daná skutečnost irelevantní. Tvrzení, podle kterého se prodlužuje „reakční doba řidiče“ je zjevně nesmyslné, neboť není zřejmé, proč by řidič, který řídí přetížené vozidlo, začal s bržděním později, nebo že by se déle rozmyšlel, zda začne brzdit. Devastaci pozemních komunikací nelze také zvažovat jako přítěžující okolnost, neboť jde o znak skutkové podstaty a nutný následek spáchaného přestupku. Městský úřad tím porušuje zásadu zákazu dvojího přičítání. Povahu a závažnost přestupku je nutno hodnotit individuálně, nikoli skrze jeho typovou závažnost vyjádřenou sankčním rozmezím. Takový postup také porušuje zásadu zákazu dvojího přičítání.
8. Žalobkyně se zabývala možností návrhu na moderaci výroku o sankci, dospěla však k závěru, že takový návrh by byl relevantní pouze k první žalobní námitce, neboť by se jednalo o situaci, kdy by mohl správní trest upravit soud, a to na jasnou zákonem stanovenou výši. Pokud by se soud ztotožnil pouze s druhou žalobní námitkou, nezbylo by, než napadené rozhodnutí zrušit, aby mohl žalovaný uvážit o trestu v rámci správního uvážení a zákonně.

Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že městský úřad postupoval při uložení sankce podle poslední věty § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích. Městský úřad totiž zjistil nedodržení jiné hodnoty než „největší povolenou hmotnost vozidla nebo jízdní soupravy“, ke kterým se vztahují věta první a druhá. Nedodržení jiné hodnoty je prokázané překročení zatížení (výrazné přetížení) druhé nápravy vozidla o 4 806 kg, tj. o 41,79 %. Žalobkyně zaměňuje přetížení jedné nápravy s překročením povolené hmotnosti vozidla nebo jízdní soupravy. K odůvodnění výše sankce žalovaný odkázal na s. 7 prvostupňového rozhodnutí.
10. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

11. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
12. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Shledal přitom vady, k nimž by byl povinen přihlédnout i bez námítky.
13. Soud rozhodl o žalobě bez jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem vyslovili souhlas (žalobkyně výslovně, žalovaný implicitně).

Posouzení žaloby

14. Podle § 42b odst. 1 písm. u) zákona o pozemních komunikacích se dopustí právnická nebo podnikající fyzická osoba správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla nebo jízdní soupravy provozuje vozidlo nebo jízdní soupravu, u nichž bylo kontrolním vážením zjištěno nedodržení hodnot nebo podmínek stanovených zákonem o silničním provozu¹.
15. Podle § 43a odst. 1 zákona o silničním provozu řidič motorového vozidla nesmí užit vozidlo, jehož hmotnost, rozměry včetně nákladu nebo rozložení hmotnosti na nápravy, skupiny náprav, kola nebo skupiny kol ohrožují bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo stav pozemní komunikace, není-li jeho užití umožněno postupem podle zvláštního právního předpisu.
16. Podle § 43a odst. 5 zákona o silničním provozu provozovatel vozidla nesmí přikázat nebo dovolit užití vozidla v případech podle odstavce 1 nebo 2, není-li jeho užití umožněno postupem podle zvláštního právního předpisu.
17. Hodnoty hmotností a rozměrů vozidel a jízdních souprav, poměrů hmotností vozidel v jízdní soupravě, rozložení hmotnosti na nápravy, skupiny náprav, kola a skupiny kol, jejichž nedodržení ohrožuje bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo stav pozemní komunikace, podmínky spojitelnosti vozidel v jízdní soupravu a použití sklopného nebo odnímatelného zařízení pro snížení aerodynamického odporu, jejichž nedodržení ohrožuje bezpečnost provozu na pozemních komunikacích, a rozsah údajů uváděných v dokladu o rozměrech vozidla stanoví prováděcí právní předpis.
18. Tímto prováděcím právním předpisem je vyhláška č. 209/2018 Sb. Podle jejího § 5 odst. 1 písm. b) je u jednotlivé hnací nápravy hodnota hmotnosti na nápravu, jejíž překročení ohrožuje bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo stav pozemní komunikace, 11,5 t. Podle § 5 odst. 2 písm. a) téže vyhlášky činí u motorových vozidel se dvěma nápravami hodnoty hmotnosti vozidel, jejíž překročení ohrožuje bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo stav pozemní komunikace, 18 t.
19. Podle § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích jde-li o přestupek podle § 42b odst. 1 písm. u), činí výměra pokuty 9 000 Kč za každou započatou tunu, která překračuje největší povolenou hmotnost vozidla nebo jízdní soupravy stanovenou zákonem o silničním provozu. Není-li nejvyšší povolená hmotnost vozidla nebo jízdní soupravy překročena o více než 500 kg, činí výměra pokuty 5 000 Kč. Bylo-li zjištěno překročení největší povolené hmotnosti vozidla i jízdní soupravy, určí se výměra pokuty podle největšího překročení. Bylo-li kontrolním vážením zjištěno *nedodržení jiné hodnoty nebo podmínky stanovené zákonem o silničním provozu*, věty první a druhá se nepoužijí.
20. Podle § 42b odst. 6 písm. a) zákona o pozemních komunikacích lze za přestupek podle § 42b odst. 1 písm. u) uložit pokutu do 500 000 Kč.
21. Žalobkyně v nyní souzené věci nezpochybňuje skutková zjištění správních orgánů a výrok o vině, ale toliko zákonnost výroku o trestu, konkrétně způsob stanovení výše pokuty a její odůvodnění.

Způsob stanovení výše pokuty

¹ Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla).

22. Žalobkyně v prvé řadě tvrdí, že výše pokuty v jejím případě měla být určena jakou součin největšího zjištěného překročení hmotnosti a 9 000 Kč za každou započatou tunu, tedy postupem podle věty první a třetí § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích.
23. S tím se soud neztotožňuje.
24. Ustanovení § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích zakotvuje dva způsoby stanovení výše pokuty, a to v závislosti na dvou kritériích: a) jaké hodnoty regulované zákonem o silničním provozu nebyly dodrženy (největší hmotnost vozidla, největší hmotnost jízdní soupravy, jiná hodnota nebo podmínka), b) kolik takových hodnot nebylo dodrženo (pouze jedna hodnota, více hodnot). Prvním způsobem stanovení výše pokuty je prostá matematická operace spočívající ve vynásobení zjištěného překročení hmotnosti a určené částky v korunách bez možnosti správního uvážení. Druhý způsob je založen na klasickém správním uvážení při stanovení výše pokuty.
25. Nastat mohou v zásadě tři modelové situace vyplývající z kombinace shora popsaných kritérií (soud nyní ponechává stranou situaci, kdy překročení hmotnosti vozidla nebo jízdní soupravy, bylo nižší než 500 kg, neboť ta není v souzené věci relevantní):
- 1) byla překročena **pouze** největší povolená hmotnost vozidla, **nebo pouze** největší povolená hmotnost jízdní soupravy – výměra pokuty se stanoví podle věty první § 43 odst. 1 (součin zjištěného překročení hmotnosti a 9 000 Kč za každou započatou tunu);
 - 2) byla překročena největší povolená hmotnost vozidla **a současně** též největší povolená hmotnost jízdní soupravy – výměra pokuty se stanoví podle věty první ve spojení s větou třetí § 43 odst. 1 (součin většího ze dvou zjištěných překročení a 9 000 Kč za každou započatou tunu);
 - 3) nebyly dodrženy jiné hodnoty nebo podmínky stanovené zákonem o silničním provozu než překročení největší povolené hmotnosti vozidla a/nebo jízdní soupravy bez ohledu na to, zda současně bylo zjištěno překročení povolené hmotnosti vozidla a/nebo jízdní soupravy – výše pokuty se stanoví podle § 42b odst. 6 písm. a) zákona o pozemních komunikacích
26. Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že v případě žalobkyně bylo vysokorychlostním vážením zjištěno překročení dvou hodnot stanovených zákonem o silničním provozu – největší povolené hmotnosti motorového vozidla a nejvyššího povoleného rozložení hmotnosti na nápravu č. 2. Jde tedy o situaci, kterou soud shora modelově popsal pod bodem 3) – nebyla překročena pouze největší hmotnost vozidla, ani hmotnost vozidla a jízdní soupravy současně, ale byla překročena největší povolená hmotnost vozidla a současně jiná hodnota stanovené zákonem o silničním provozu (rozložení hmotnosti na nápravu).
27. V takovém případě je znění § 43 odst. 1 o pozemních komunikacích zcela jednoznačné. Velí správnímu orgánu neaplikovat větu první a třetí tohoto ustanovení, jak se domáhá žalobkyně, ale stanovit výši pokuty podle § 42b odst. 6 písm. a) zákona o pozemních komunikacích ve spojení s obecnými pravidly pro ukládání trestů vyplývajícími ze zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění účinném do 31. 1. 2022 (dále jen „přestupkový zákon“).
28. Úvahy soudu potvrzuje i důvodová zpráva k zákonu č. 193/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla),

ve znění zákona č. 307/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, kterým byl do zákona o pozemních komunikacích včleněn § 43 odst. 1 ve znění, které bylo aplikováno ve věci žalobkyně. Podle ní tato novela „upřesňuje, že způsob určení pokuty podle § 43 odst. 1 se použije, pouze pokud bylo při kontrolním vážení zjištěno překročení nejvyšší povolené hmotnosti vozidla nebo jízdní soupravy, přičemž bylo-li zjištěno jak překročení nejvyšší povolené hmotnosti jednotlivého vozidla (nebo jednotlivých vozidel) v jízdní soupravě, tak překročení nejvyšší povolené hmotnosti jízdní soupravy, určí se výše pokuty podle nejvyššího přetížení. Pokud bylo při kontrolním vážení zjištěno kromě překročení nejvyšší povolené hmotnosti vozidla nebo jízdní soupravy i překročení nějaké jiné hodnoty (např. nedodržení nejvyšších povolených hmotností na nápravu, nedodržení povolených rozměrů vozidla atd.) tento způsob výměry pokuty se nepoužije a pokuta se určí podle § 42b odst. 6.“

29. Stanovit výši podle § 43 odst. 1 věty třetí zákona o pozemních komunikacích, tedy způsobem, kterého se domáhá žalobkyně, by tedy bylo možné pouze v případě, že by bylo zjištěno překročení nejvyšší povolené hmotnosti jednotlivého vozidla a současně celé jízdní soupravy. Tato situace u žalobkyně nenastala. Žalobkyně trvá na tom, že v případě nedodržení dvou hodnot, se pokuta stanoví výpočtem podle největšího překročení. Pomíjí však zcela, že zákon takový postup předpokládá při nedodržení dvou konkrétně určených hodnot (hmotnosti vozidla a jízdní soupravy současně), nikoli libovolných hodnot.
30. Soud nemůže přisvědčit žalobkyni ani v tom, že se dopustila pouze překročení největší povolené hmotnosti vozidla, neboť podle jejího názoru hmotnost na nápravu „pojmově spadá“ pod hmotnost vozidla. V první řadě nelze přehlédnout, že tím žalobkyně v zásadě popírá vlastní argumentaci, podle které spáchala „dva přestupky“ (k tomu níže) a pokuta měla být uložena podle větší z nedodržených hodnot. V případě, že by došlo k nedodržení pouze jedné hodnoty, větu třetí § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, které se žalobkyně dovolává, by nebylo možno vůbec aplikovat. Dále žalobkynina úvaha nemá oporu v zákoně, resp. ve vyhlášce č. 209/2018 Sb. Sama žalobkyně poukazuje na její § 5 (nadepsaný „největší povolené hmotnosti silničních vozidel, zvláštních vozidel a jejich rozdělení na nápravy), který zakotvuje jednotlivé hodnoty hmotností na nápravu, skupinu náprav vozidla a jízdních souprav (odst. 1) a hodnoty hmotností vozidel a jízdních souprav včetně nákladu (odst. 2). Vyhláška tedy přesně odděluje hodnoty „hmotnosti na nápravu“ a „hmotnosti vozidel“ a stanovuje pro ně zvláštní hodnoty hmotností, jejichž překročení ohrožuje bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo stav pozemní komunikace. Znění i systematika vyhlášky tak vyvracejí argumentaci žalobkyně, podle níž „hmotnost na nápravu“ je součástí pojmu „hmotnost vozidla“.
31. Nelze souhlasit ani s tím, že jednání spočívající v překročení hmotnosti se „vzájemně konzumují“. Soud připomíná, že podle § 42b odst. 1 písm. u) zákona o pozemních komunikacích se dopustí právnická nebo podnikající fyzická osoba přestupku tím, že jako provozovatel vozidla nebo jízdní soupravy provozuje vozidlo nebo jízdní soupravu, u nichž bylo kontrolním vážením zjištěno *nedodržení hodnot nebo podmínek* stanovených zákonem o silničním provozu. Objektivní stránka skutkové podstaty přestupku podle citovaného ustanovení tedy může být naplněna jak jednáním, kterým je nedodržena jedna hodnota či podmínka stanovená zákonem o silničním provozu, tak více takových hodnot (podmínek). I v případě, že je nedodržena více než jedna hodnota, jedná se stále o jeden přestupek (nejde o jednočinný souběh stejnorodý). O faktické konzumpci v trestněprávním smyslu tedy nelze uvažovat, neboť v případě nedodržení dvou a více hodnot nedošlo ke spáchání vícero

přestupků, ale přestupku jednoho. Počet a druh nedodržení hodnot se pak odrazí ve způsobu stanovení sankce (viz shora).

32. Soud proto shrnuje, že správní orgány nepochybily, postupovaly-li při stanovení výše pokuty podle § 43 odst. 1 věty poslední ve spojení s § 42b odst. 6 písm. a) zákona o pozemních komunikacích.

Odůvodnění uložené pokuty

33. Žalobkyně dále namítá nepřezkoumatelnost odůvodnění výše uložené pokuty.
34. Městský úřad při odůvodnění výše uložené pokuty nejprve citoval § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích a konstatoval, že nedošlo jen k překročení největší povolené hmotnosti motorového vozidla o 2 091 kg, ale došlo k výraznému přetížení změřené nápravy č. 2, a to o 4 806 kg. Správní trest se tak stanoví na základě správního uvážení. Dále uvedl, že *„jízdní souprava, u které je maximální hmotnost povolená na nápravu nebo skupinu náprav motorového vozidla překročena, se chová výrazně jinak než při dodržení stanovené nosnosti; zhorší se ovladatelnost vozidla. Přetížení vozidla má za následek změnu jízdních vlastností, zejména v zatáčkách, kdy vozidlo hůře drží směr, ale také při jízdě v přímém směru. Přetížení vozidla má také vliv na dobu reakce řidiče či brzdnou dráhu vozidla. Kromě těchto vlivů, které nepříznivě ovlivňují bezpečnost a plynulost silničního provozu, dochází provozováním přetížených vozidel k soustavné a rozsáhlé devastaci pozemních komunikací. Po zvážení všech okolností správní orgán v tomto konkrétním případě uložil k dosažení nápravy správní trest pokuty ve výši 54 000 Kč a má za to, že uložená sankce plně postihuje nebezpečnost jednání a není třeba ji zvyšovat.“*
35. Žalovaný v napadeném rozhodnutí k výši pokuty uvedl, že *„při určení druhu a výměry správního trestu přihlédl správní orgán I. stupně k závažnosti posuzovaného přestupku, která je zákonem obecně vyjádřena správním trestem pokuty do výše 500 000 Kč. V posuzované věci správní orgán I. stupně nepřekročil zákonné meze správního uvážení, neboť stanovil pokutu ve výši 54 000 Kč a povinnost nahradit náklady řízení. Odvolací správní orgán uloženou pokutu považuje za odůvodněnou, přiměřenou a v plné míře respektující ustanovení rozhodná pro ukládání správních trestů podle zákona č. 250/2016 Sb. Z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí sice zřetelně vyplývá, že správní orgán I. stupně přímo necitoval jednotlivá ustanovení zákona č. 250/2016 Sb., avšak při úvaze o správním trestu podle něj postupoval. Pokuta byla stanovena v zákonem stanoveném rozpětí a její výše byla řádně a přezkoumatelně odůvodněna, přičemž ze správního řízení o přestupku ani zjištěného stavu věci ani ze žádné procesní aktivity odvolatele nevyslo najevo, že by výše pokuty byla nepřiměřeně přísná.“*
36. Soud dospěl k závěru, že odůvodnění výše uložené pokuty ze strany městského úřadu i žalovaného je nepřezkoumatelné. Již v rozsudku ze dne 20. 4. 2006, č. j. 4 As 14/2005-84, NSS uvedl, že *„řádné odůvodnění ukládané sankce v případě správního trestání je základním předpokladem pro přezkoumatelnost úvahy, kterou byl správní orgán při svém rozhodování veden. Zohledněním všech hledisek, jež lze v konkrétní věci považovat za relevantní, pak určuje míru zákonnosti stanoveného postihu. (...) Jednotlivé logické kroky, které vedly správní orgán ke stanovení konkrétní výše pokuty, je přitom třeba formulovat precizně a jednoznačně, aby odůvodnění stanovené výše pokuty bylo přezkoumatelné. Hodnocení individuální povahy protiprávního jednání musí přitom rozlišovat zvažované okolnosti na přitěžující a polehčující.“* V rozhodnutí o uložení správní sankce proto musí být zohledněna všechna v úvahu přicházející zákonná kritéria, která musí být formulována precizně a jednoznačně a musí být dostatečně individualizována. Nepostačuje toliko prosté vyjmenování těchto zákonných

kritérií, aniž by odůvodnění obsahovalo alespoň stručné zdůvodnění, proč a jak tato kritéria dopadají na individuální případ obviněného (srov. rozsudky NSS ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 As 56/2019-28, či ze dne 30. 11. 2018, č. j. 5 As 182/2016-30).

37. V dané věci kritéria, která měly správní orgány při ukládání sankce za přestupek provozovatele zohlednit, vyplývají z § 37 zákona o přestupcích. Podle něj se při určení druhu správního trestu a jeho výměry přihlédne mimo jiné k povaze a závažnosti spáchání přestupku (viz § 38 zákona o přestupcích), k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem (§ 39 a § 40 téhož zákona) a u právnické osoby k povaze její činnosti (ostatní kritéria obsažená v § 37 zákona o přestupcích nejsou v souzené věci relevantní).
38. Rozhodnutí správních orgánů shora popsaným požadavkům na náležitosti odůvodnění uložené sankce nedostála. Správní orgány v odůvodnění svých rozhodnutí přezkoumatelně vyřešily pouze otázku stanovení zákonného rozmezí pro uložení pokuty a aplikovatelné právní úpravy, ve vztahu ke konkrétní výši pokuty uložené žalobkyni však neuvedly (téměř) nic. Správní orgány nijak nevyjádřily, jaká zákonná kritéria při stanovení pokuty zvažovaly (a zda vůbec), a tím pádem neprovedly ani základní aplikaci těchto kritérií na případ žalobkyně, a tedy náležitou individualizaci. Jinými slovy v rozhodnutí městského úřadu, jakož i žalovaného, absentuje jakákoliv, byť jen stručná, úvaha o tom, jak vyjmenovaná zákonná kritéria dopadají na případ žalobkyně. Nelze nadto pominout, že v dané věci nebyla výše pokuty bagatelní. Tím spíše je nutno trvat na dostatečně individualizovaném odůvodnění správní úvahy, která vedla k jejímu stanovení.
39. Městský úřad v rámci odůvodnění výše uložené sankce popsal, jaké jsou důsledky překročení maximální povolené hmotnosti vozidla a rozložení hmotnosti na nápravu – ohrožení bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích a devastace pozemních komunikací. Soud nepopírá, že jde obecně o správné úvahy, nejsou však nijak individualizované ve vztahu k žalobkyni. Je totiž zřejmé, že skutečnosti popsané v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí budou v zásadě přítomny u všech případů nedodržení hmotnostních hodnot stanovených zákonem o silničním provozu (horší ovladatelnost vozidla, změna jízdních vlastností, negativní vliv na stav pozemních komunikací). Takové odůvodnění výše uložené pokuty je tedy zcela generické, použitelné v jakémkoli případě přestupku podle § 42b odst. 1 písm. u) zákona o pozemních komunikacích. Nijak však neosvětlují, proč městský úřad žalobkyni uložil pokuty právě v jím zvolené konkrétní výši.
40. Žalobkyně nemá pravdu, tvrdí-li, že bezpečnost provozu na pozemních komunikacích není veřejným zájmem chráněným zákonem o silničním provozu prostřednictvím stanovení hmotnostních limitů. Jak vyplývá z § 43a zákona o silničním provozu, povinnost obsažená v tomto ustanovení totiž směřuje nejen k ochraně dobrého stavu pozemních komunikací, ale i k zajištění bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích. Jde tedy o jeden ze znaků skutkové podstaty daného přestupku (o jeho objekt). Žalobkyni lze proto přisvědčit, že devastaci pozemních komunikací (ale také ohrožení bezpečnosti provozu) nelze při ukládání trestu zohlednit jako přitěžující či polehčující okolnost. Takový postup by byl v rozporu se zásadou zákazu dvojího přičítání. Je pravdou, že správnímu orgánu nic nebrání zohlednit druh a význam ohroženého či porušeného veřejného zájmu chráněného zákonem při posuzování povahy a závažnosti přestupku [§ 38 písm. a) přestupkového zákona]. V takovém případě by však musel městský úřad zhodnotit konkrétní význam porušeného či ohroženého chráněného zájmu, tedy na základě zjištěných skutkových okolností konkretizovat obecně vymezený veřejný zájem na případ žalobkyně. Takovou úvahu však

prvostupňové ani napadené rozhodnutí neobsahují. Nelze nadto pominout, že druh a význam ohroženého či porušeného veřejného zájmu je pouze jedním z kritérií při posuzování povahy a závažnosti přestupku. I kdyby tedy soud akceptoval zcela obecnou a nijak nekonkretizovanou úvahu správních orgánů, nebylo by možno dospět k závěru, že povaha a závažnost přestupku byla posouzena dostatečně. Soudu pak shodně s žalobkyní není zřejmé, jaký vliv má nedodržení hmotnostních limitů na reakční dobu řidiče. Tato úvaha je mimoběžná se zjištěným skutkovým stavem, při stanovení výše pokuty tuto skutečnost nebylo možné zohlednit.

41. Za jedinou individualizovanou úvahu v rámci odůvodnění výše pokuty lze považovat zmínku o tom, že došlo k překročení dvou hodnot a že přetížení nápravy č. 2 bylo výrazné. Ani tato úvaha však nepřezkoumatelnost odůvodnění výše uložené pokuty nemůže zhojit. Městský úřad totiž skutečností, že došlo k překročení dvou hodnot, odůvodnil především způsob, jakým stanovil výši pokuty (správně tedy dospěl k závěru, že je třeba ji stanovit podle poslední věty § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích). Nadto městský úřad překročení dvou hodnot a naměřené odchylky od povolené maximální hmotnosti toliko konstatoval, aniž by dále rozvinul úvahu v tom směru, jaký vliv měly tyto skutečnosti na výši uložené sankce (nepodřadil je pod zákonem předpokládaná kritéria pro ukládání sankcí a neuvedl, proč tyto skutečnosti vedly k uložení pokuty právě v dané konkrétní výši). Ani tato tvrzení proto nepředstavují dostatečné odůvodnění výše uložené sankce.
42. Žalovaný vady prvostupňového rozhodnutí spočívající v nedostatečném odůvodnění výše pokuty neodstranil, neboť pouze obecně uvedl, že pokuta je přiměřená a její výše řádně a přezkoumatelně odůvodněná. To však, jak soud konstatoval shora, není pravda. Ani nahlížena jako celek tedy rozhodnutí správních orgánů neobstojí, neboť jsou jejich odůvodnění ve vztahu k uložené pokutě nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů.
43. V samém závěru žaloby projevila žalobkyně nesouhlas se zveřejňováním jejích osobních údajů a osobních údajů jejího zástupce na webu Nejvyššího správního soudu. Vzhledem k tomu, že není tato argumentace směřována zdejšímu soudu a nemíří ani proti napadenému rozhodnutí, soud se jí nezabýval.
44. Soud se nezabýval ani návrhem na moderaci pokuty. Ten totiž žalobkyně podmínila úspěšností první žalobní námítky. Soud ji však důvodnou neshledal. Nad rámec nutného však soud konstatuje, že i pokud by žalobkyni přisvědčil, že správní orgány stanovily pokutu nesprávným postupem, nemohl by přistoupit k moderaci, resp. k výpočtu výše pokuty způsobem, kterého se domáhá žalobkyně. Předpokladem moderace je totiž to, že nejsou důvody pro zrušení rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s., tedy že rozhodnutí o výši pokuty je zákonné, což by v případě důvodnosti první žalobní námítky nebylo naplněno.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

45. S ohledem na výše uvedené závěry soud napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Jeho úkolem bude přezkoumatelně odůvodnit výši uložené pokuty. Aniž by soud jakkoli hodlal zasahovat do sféry správního uvážení žalovaného, doplňuje, že jako kritéria pro individualizaci výše pokuty v daném případě může být mnohost a druh nedodržených hodnot, míra, o jakou byly stanovené maximální hodnoty překročeny, přestupková historie žalobkyně apod. Jako vodítko pro stanovení výše pokuty může též vést srovnání se situací, ve které by byla žalobkyni ukládána pokuta druhým ze

způsobů předpokládaných § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, tedy v pevně stanovené výši.

46. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci úspěch, a má tedy právo na náhradu nákladů řízení. Náklady řízení zahrnují náhradu zaplaceného soudního poplatku za podání žaloby ve výši 3 000 Kč a náklady na zastoupení advokátem, které tvoří odměna za zastoupení a náhrada hotových výdajů. Výše odměny advokáta za zastupování se stanoví v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Zástupce žalobkyně provedl v řízení dva účelné úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu, a to převzetí zastoupení a sepsí žaloby. Odměna za jeden úkon právní služby činí dle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu 3 100 Kč, celková výše odměny tak činí 6 200 Kč. Vedle odměny přísluší žalobcově zástupci též náhrada hotových výdajů v paušální výši 300 Kč za každý ze dvou úkonů právní služby dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy 600 Kč. Náhrada daně z přidané hodnoty z odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů činí 21 % z 6 800 Kč, tj. 1 428 Kč. Náhradu nákladů řízení v celkové výši 11 228 Kč je žalovaný povinen uhradit podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, užitého na základě § 64 s. ř. s., k rukám zástupce žalobkyně, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 26. dubna 2023

Mgr. Jan Čížek, v.r.
předseda senátu